

Memoria Ethnologica după 20 de ani

Nu doar anul s-a înnoit zilele trecute, ci și colecția „Memoria Ethnologica”, revista de patrimoniu etnologic și memorie culturală, pe care Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Liviu Borlan” Maramureș o publică încă din 2001. Numărul 76-77 al revistei e proaspăt scos din cuptorul tipografiei și are în el de toate, așa cum îi șade bine unei reviste ajunse la maturitate: studii și articole, colecții de folclor și recenzii de carte, scrise în limbile română, engleză și germană.

Între mituri, superstiții și arhitectură sacră

Lectura noului număr ne poartă de la mituri esențiale la un studiu despre unguente folosite ca leac în medicina tradițională, apoi la semiotica costumului popular românesc din zona Banatului și înapoi, la credințe, superstiții și legătura aparte om-animal în mentalitatea țărănească.

Ne întâlnim, în paginile următoare, cu un studiu al complexității semnificațiilor salciei în universul satului românesc și cu o cercetare care depășește granițele țării noastre, mergând pe urmele materiale și imateriale ale trecutului industrial dintr-o zonă a orașului Milano (autor Luca Rimoldi).

Dr. Livia Ardelean ne prezintă Maramureșul anilor 1767-1769 văzut prin ochii unui general topograf austriac, cu doar câteva pagini înainte ca etnologul Pamfil Bilțiu să analizeze pedepsele aspre, „șocante și fanteziste” care se aplicau pentru diferite încălcări ale legii sau ale moralei în orașul Baia Mare din vremea Evului Mediu, aducând, astfel, contribuții la un domeniu mai puțin cercetat, cel al etnologiei juridice.

Cum arăta biserica de lemn din Berbești? Arhitectul Alexandru Baboș reconstituie istoricul, trăsăturile și semnificația unei biserici care, deși a fost remarcată, cerceta-

tă, fotografiată de specialiști încă din secolul XIX, constituind un reper în studiul arhitecturii sacrale a zonei, a fost demolată în 1932, lăsând un gol de neînlocuit în patrimoniul nostru cultural.

După un periplu de aproape 150 de pagini prin subiecte diverse, care au debutat cu un articol dedicat miturilor esențiale, ne întoarcem, ciclic, la mituri ca limbaj fundamental al lumii moderne și ca temelie pentru solidaritatea comunităților umane (autor, prof. dr. Ștefan Mariș).

Colecțiile de folclor ale revistei ne introduc, ca de fiecare dată, în lumea tradițiilor, a credințelor și a ocupațiilor maramureșene de odinioară, culese de la localnici cu darul povestirii și cu memorie ageră: nunta de pe vremuri, claca, obiceiurile de la stână, obiceiurile la sărbătorile de iarnă, prelucratul cânepei, făcutul fânului, luatul laptelui și fata pădurii sunt câteva dintre temele care populează această lume în numărul actual al revistei.

Memoria Ethnologica și conservarea tradiției prin modernitate

Anul acesta, revista *Memoria Ethnologica* împlinește 20 de ani. Sunt, deci, 20 de ani de când această publicație a urmărit să fie o dovadă a ceea ce memoria culturală a Maramureșului păstrează din vechime și în același timp, o imagine a memoriei culturale prezente. Și a reușit acest lucru, dacă ascultăm/citim opiniile unora dintre redactorii și colaboratorii „casei”: „*Memoria Ethnologica* este un excelent mod de conservare a tradiției prin modernitate - modernitatea cercetărilor, care face din această publi-

cație un reper național și internațional”, ne spune conf. univ. dr. habil. Carmen Dărăbuș, unul dintre redactorii publicației.

O altă ambiție a revistei a fost aspectul ei multidisciplinar, în paginile „Memoriei” găsim și locul studii scrise de specialiști în diferite domenii științifice. Este un aspect pe care îl recunoaște și îl apreciază și Livia Ardelean, doctor în istorie, consilier superior la Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale și colaboratoare a revistei: „*Memoria Ethnologica* are un rol deosebit în păstrarea identității locale. Și cum identitatea și memoria

etnologică, etnografică nu pot fi scoase din contextul evoluției evenimentiale, istorice, sociale, socotim că multidisciplinaritatea este plusul acestei reviste. Încă de la începutul colaborării noastre, devenită, în timp, una tradițională, am fost bucuroasă și încântată să descopăr că paginile revistei adăpostesc nu doar cercetări etnografice, etnologice, antropologice, ci și analize sociale ale unor

fenomene istorice ce și-au pus amprenta asupra întregii dezvoltări a comunităților din Maramureș, revista contribuind, astfel, la istoria locală și natală”.

Nelipsite din paginile revistei, încă de la „facerea” ei, sunt articolele profesorului Pamfil Bilțiu, membru al Asociației de Științe Etnologice din România, în opinia căruia, *Memoria Ethnologica* este cea mai bună revistă de profil din țară, evidențiindu-se datorită varietății conținutului, care s-a diversificat și se menține constant, dar și datorită cooptării unui număr tot mai mare de specialiști din țară și de peste hotare: „Importanța și valoarea revistei ne sunt certificate de circulația tot mai intensă în rândul specialiștilor, dar și al iubitorilor de cultură populară. Când am aflat că materialele publicate de noi în revistă au pătruns în peste 80 de țări, am trăit momente de mare satisfacție și împlinire”. (prof. Pamfil Bilțiu)

„*Memoria Ethnologica* este o revistă științifică recunoscută internațional, fiind accesată de cititori din zeci de biblioteci universitare ale lumii, din China până în Statele Unite și din Australia până în Canada”, completează informațiile prof. dr. Ștefan Mariș, redactor-șef al revistei, confirmând, la rândul său, abordarea interdisciplinară și transdisciplinară a publicației, prin care „specialiști reputeți (etnologi, antropologi, lingviști, filosofi, sociologi, istorici, teologi etc.) contribuie la prezentarea unei viziuni holistice asupra realității, în încercarea (asumată) de a echilibra raționalitatea umană generică și unitatea biologică a omenirii, cu extraordinara diversitate naturală a formelor culturale”.

Vaccin anti-globalizare

Memoria Ethnologica este locul în care se întâlnesc, ca la o șezătoare, poveștile și credințele țăranilor de azi și de odinioară, hori și vechi colinde, descântece și magie, meșteșuguri dispărute sau care mai respiră încă, prin gospodării, obiceiurile zilelor de muncă și ale celor de sărbătoare, alături de lucrări de sinteză bine documentate și studii intelectuale temeinice. E podul casei în care găsești comori de mulți uitate, la care nu te așteptai, sau, pe care sperai să le descoperi și de care te bucuri cu nostalgie și mirare, recunoscător că ai găsit un refugiu care s-a ținut departe de globalizare.

Dacă doriți, la rândul vostru, o doză de vaccin anti-globalizare, vă poftim să achiziționați revista, în format tipărit, de la sediul CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș (Baia Mare, str. Culturii 7A, tel 0262 211 560, email cjcpctmm@gmail.com) sau să cercetați online întreaga arhivă, cu toate cele 77 de numere adunate până acum, pe website-ul: www.memoria-ethnologica.ro.

Text și fotografii:

Rada Pavel,

CJCPCT „Liviu Borlan” Maramureș